

روی پیشخوان

خدمات تمدنی فرهنگی ایران به اسلام

بیژن تلیانی

■ تاریخ تعیین‌کننده ارزش هر ملت است و از نظر ملی به منزله ستون فقرات در بدن انسان است که برپایی و ایستایی او را ممکن می‌کند و او را قلم و پادار می‌دارد. باتوجه به اهمیت تاریخ است که ملت‌های نورسیده درصدد ساختن تاریخ چند هزار ساله برمی‌آیند. ایران در تحول و پیشرفت فرهنگی و تمدن جهان، سهم بزرگی دارد و در دوران گذشته در پیشرفت علوم و فرهنگ که مبنای تمدن امروز باختر شناخته می‌شود، خدمات برجسته کرده است که هر ایرانی می‌تواند در جولانگاه تلاش جهانی بر خدمات بزرگان خود افتخار کند و داببال‌کردن سنت و آداب خود،‌شانه به شانه ملل پیشرفته پیش برود. متأسفانه از طرف بیگانهگان و رقبا سهم ایران نادیده گرفته و پامچال شده است و به این

ترتیب در حق ایرانیان تعدی و ظلم شده و آنها را از حق مسلم و واقعی‌ای که در تاریخ دارند دانسته یا ندانسته محروم داشته‌اند.منظور از این تعدی جسمانی مثل حمله و کشتار چنگیز، ترک، مغول و عرب نیست؛بلکه این تعدی به حق ایرانیان در تاریخ و نادیده‌گرفتن سهم ایران در تمدن جهان، تجاوزی به مقام ایران است. از زمان‌های نه‌چندان دور، پژوهش‌هایی درباره فرهنگ و تمدن ایران انجام شده که خوشبختانه با بدبختانه بیشتر آنها به وسیله اندیشمندان خارجی بوده است و هرچه این پژوهش‌ها گسترده می‌شود بیشتر نمایان می‌شود که سهم ایران در تمدن گیتی چقدر بوده است. درباره سهم ملت‌های گوناگون در ترکیب تمدن اسلامی، بررسی‌های دقیقی به‌عمل آمده و بحث و گفت‌وگوی زیادی شده است که از آن میان، نام سه ملت برجستگی ویژه‌ای دارد. ایرانیان و اقوام یونانی‌مآب و عرب‌ها که زیربنای دانش‌شان برگرفته از دانش ایران، هند و مصر است. در سرزمین اسلامی دانش فرهنگ و فنیونی را نمی‌توان یافت مگر آنکه ایرانیان در آن سرآمد یا سهمی بسزا نداشته باشند. حتی در زمان خلفا، وزیران و دیوان‌ها همگی از آن ایرانیان بوده است یا نفوذی مستقیم داشته‌اند. حتی با شگفتی درباره زبان و صرف و نحو عربی، ایرانیان نقش و کوشش فراوانی داشته‌اند. تاریخ نشان می‌دهد تا پیش از اسلام در کل سرزمین‌های اعراب فرهنگ و تمدنی مشاهده نشد. پس از اسلام کتاب آسمانی قرآن و پس از آن نهج‌البلاغه یافت می‌شود که تأثیر فراوانی در حرکت‌های فرهنگی اعراب داشته‌اند. متأسفانه کسانی در نوشتارهای خود دانسته یا ندانسته سهم تأثیرپذیری ایرانیان را کوچک و گاهی با شگفتی نادیده گرفته‌اند. هرچند نادانان خود واقف بر حقیقت هستند. کتاب حاضر حاصل پژوهشی است در این باره که به‌راستی نتوانسته در زوایای گوناگون تأثیر تمدن و فرهنگ ایران را به اسلام نمایان کند و این کوشش می‌تواند راهگشایی باشد برای پژوهشگران آینده.

مبانی پژوهش کیفی

■ روش‌شناسی‌ای که عموماً از آن به‌نظریه زمینه‌ای یاد می‌شود، در اصل به دست دو جامعه‌شناس به نام‌های جولیت کربین و اسنلم استراوس به وجود آمده است. گرچه هریک از آنها از سنت فلسفی و پژوهشی متفاوتی آمده بودند اما سهم هر دو آنها در شکل دادن به این روش‌شناسی به اندازه هم بوده است. استراوس، یکی از دو نویسنده این کتاب، تحصیلات عالی خود را در دانشگاه شیکاگو به انجام رساند. دانشگاه شیکاگو، پیشینه طولانی و سنتی قوی در پژوهش کیفی دارد. استراوس در طول تحصیلش به شدت تحت‌تأثیر نوشته‌های مکتب کنش متقابل و فایده‌گرایان «براگماتیست‌ها» بود. اساساً پژوهش کیفی سه جزء یا مولفه دارد: نخستین آن داده‌هاست که آن را می‌توان از منابع گوناگون نظیر مصاحبه، مشاهده، اسناد، مدارک و فیلم حاصل کرد. دوم ترتیب‌تأملی یا گام‌های هستند که پژوهشگران می‌توانند از آنها برای تفسیر و سازمان دادن به داده‌ها استفاده کنند. این ترتیبات معمولاً تشکیل می‌شود از مفهومی‌سازی، فروگاهی داده‌ها، تعیین مقوله‌ها یا استفاده از ویژگی‌ها و ابعاد و در پایان ربطه‌دهی یا نسبت‌دهی مقوله‌ها به هم از طریق شماری گزاره اخباری، مفهومی‌سازی و فروگاهی، مقوله‌برداری و ربطه‌دهی را اغلب گدگاری می‌نامند. ویژگی‌های نظریه‌پرداز زمینه‌ای این گونه است:

- توانایی تشخیص گرایش به سوگیری در خود؛
- توانایی تفکر انتزاعی؛
- توانایی معطف بودن و پذیرش انتقاد مفید؛
- حساسیت نسبت به کلام و اعمال پاسخگویان؛
- توانایی گام نهادن به عقب و موقیعت را به صورت انتقادی تحلیل کردن؛

- مجنوب کار شدن و اخلاص.
- و در نهایت کتنباب، مبانی پژوهش کیفی روش‌هایی ارابه می‌کند که پژوهشگران را قادر کرده تا داده‌های خود

فرید مرادی

تدوین و تالیف تواریخ عمومی به روش جدید برای ایران از روزگاران محمدحسن خان اعتمادالسلطنه وزیر انطباعات دوران ناصرالدین‌شاه آغاز شد، اما مرحوم محمدعلی فروغی بود که نخستین بار برای شرکت طبع کتاب که نخستین شرکت انتشاراتی بخش خصوصی در ایران بود، دست به تالیف تاریخ ایران زد. این کتابی بود که به نیت تدریس در مدارس نوشته شده بود، بنابراین مختصر بود اما روش نگارش آن برگرفته از تاریخ‌نویسی اروپاییان بود. این سراغاز تاریخ‌نگاری نوین ایران است که از دوران مظفرالدین‌شاه آغاز شد، رضان‌ها به خاطر گرایش‌های ناسیونالیستی و تحت‌تأثیر قیام ترک‌های جوان، به باستان‌گرایی و تدوین تاریخ باستانی ایران علاقه نشان می‌داد. در همین دوران است که نسل جدیدی از تاریخ‌نگاران جدید پدید آمدند که تا امروز هم آثار آنان از بهترین تواریخ عمومی به حساب می‌آیند. مشیرالدوله پیرنیا، عباس اقبال آشتیانی، نصرالله فلسفی و بالاخره عباس پرویز در آن روزگاران نه‌تنها هر یک کتاب‌هایی برای تدریس تاریخ تدوین کردند، بلکه کتاب‌هایی مستقلی نیز درباره سلسله‌های پادشاهی در ایران فراهم کردند. عباس اقبال تاریخ مغول را پرداخت و نصرالله فلسفی به نگارش آثار مهم در دوران صفویه دست یازید. عباس پرویز هم کتاب‌هایی درباره دیلمه، خوارزمشاهیان و غزنویان نگاشت. عباس پرویز خود دبیر تاریخ بود و در راه تدوین کتاب‌های درسی تاریخ زحمات زیادی کشید. او در دوران یخگی عمر خود در سالیان آغاز دهه ۴۰ کتابی مفصل در تاریخ عمومی ایران نوشت که توسط انتشارات علی‌اکبر علمی در سه جلد با عنوان تاریخ ۲۵۰۰ساله ایران منتشر شد. کتاب در همان روزگار با کیفیت چاپ خاص

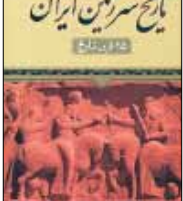
علمی بدون نمایه‌های ضروری و با کیفیت نازل به بازار عرضه شد، چاپ آن به اتمام رسید و روزگار نویسنده و ناشر هم به سرآمد. حالا خوشبختانه پس از سالیان درازی که این اثر بزرای دوستداران تاریخ دست‌پا نبود در شکل و هیئتی آراسته و پیراسته توسط انتشارات نگاه به علاقه‌مندان این‌گونه آثار عرضه شده است. برای تداعی نکردن نام پیشین آن با تاریخ ساختگی دوران پهلوی دوم نام رزبنده تاریخ سرزمین ایران (۲۵قرن تاریخ) برای آن انتخاب شده که دلنشین‌تر به نظر می‌آید.

کتاب در سه جلد تدوین شده که اکنون سه جلد آن در یک مجلد نشر یافته است، جلد نخست از دو باب شکل گرفته؛ باب نخست درباره تاریخ کهن ایران تا پیدایش اسلام است. این باب با استفاده از تمام منابع معتبر در دسترس مولف و به شیوه وقایع‌نگاری تحلیلی آماده شده و به شکل اجمالی خواننده را با تاریخ باستانی ایران و شرح سلسله‌های شاهی پیش از اسلام، وقایع و حوادث سهمگین تاریخی که بر ایران رفته، شرح کشورگشایی‌ها و محدوده جغرافیایی ایران باستان همراه مختصری از وضع تمدن ایران باستانی آشنا می‌کند. اصولاً ویژگی تواریخ عمومی بر دو مینا استوار است؛ نخست ایجاز و اختصار و دوم ذکر تمام نکات و فراز و فرودهای مهم تاریخی سرزمین مورد نظر این دو ویژگی را عباس پرویز با استنادی در این کتاب رعایت کرده و آییندای از گذشته ایران تا روزگار خود (واخر دوره پهلوی دوم) را در اختیار خواننده جوینده گذشته ایران می‌نهد. پرویز در

کتاب

این حدیث نامکرر در باب تاریخ سرزمین ایران از انتشارات نگاه

بخش‌هایی از کتابش با عنوان «تمدن…» توانسته تصویری از طبقات مردم در دوران‌های مختلف تقسیمات و حدود ایران و همچنین وضعیت سپاه، مالیه، تجارت و صنعت، مذهب، علوم و ادبیات، وضعیت علمی و همچنین آثار بازمانده از هر آراسته و پیراسته توسط انتشارات نگاه به علاقه‌مندان این‌گونه آثار عرضه شده است. برای تداعی نکردن نام پیشین آن با تاریخ ساختگی دوران پهلوی دوم نام رزبنده تاریخ سرزمین ایران (۲۵قرن تاریخ) برای آن انتخاب شده که دلنشین‌تر به نظر می‌آید.

کتاب در سه جلد تدوین شده که اکنون سه جلد آن در یک مجلد نشر یافته است، جلد نخست از دو باب شکل گرفته؛ باب نخست درباره تاریخ کهن ایران تا پیدایش اسلام است. این باب با استفاده از تمام منابع معتبر در دسترس مولف و به شیوه وقایع‌نگاری تحلیلی آماده شده و به شکل اجمالی خواننده را با تاریخ باستانی ایران و شرح سلسله‌های شاهی پیش از اسلام، وقایع و حوادث سهمگین تاریخی که بر ایران رفته، شرح کشورگشایی‌ها و محدوده جغرافیایی ایران باستان همراه مختصری از وضع تمدن ایران باستانی آشنا می‌کند. اصولاً ویژگی تواریخ عمومی بر دو مینا استوار است؛ نخست ایجاز و اختصار و دوم ذکر تمام نکات و فراز و فرودهای مهم تاریخی سرزمین مورد نظر این دو ویژگی را عباس پرویز با استنادی در این کتاب رعایت کرده و آییندای از گذشته ایران تا روزگار خود (واخر دوره پهلوی دوم) را در اختیار خواننده جوینده گذشته ایران می‌نهد. پرویز در

مشکلات نشر کتاب در گفت‌وگو با علی نیا، مسوول انتشارات آشیان

اگر به کارم علاقه نداشتم

پیام حیدر قزوینی

■ شما زمانی که آغاز به این کار کردید با مشکلات نشر آشنا بودید؟

نه به هیچ‌وجه من با مشکلات نشر آشنایی نداشتم اما از همان آغاز کار این مشکلات دامن‌گیر ما شد و گذر زمان هم اوضاع را بهبود نبخشد. چراکه به جز مسایل گرانی تعرفه‌های مربوط به چاپ کتاب، سخت‌گیری‌های ارشاد هم تپش شده است و مثلاً کتابی که سال گذشته امکان چاپ داشت، ممکن است امسال مجوز نشر نگیرد. اما با همه این اوصاف من از ورود به عرصه نشر پشیمان نیستم چراکه با علاقه وارد این عرصه شدم. برخی اطرافیان من همواره می‌گویند که اگر علاقه‌ای به این کار نداشتم تا به حال پویر شده بودم. جدا از گرایش‌ها و سخت‌گیری‌هایی که ذکر کردم، برخی از انتشاراتی‌های بزرگ هم علاقه‌ای ندارند که دیگران کار خوب ارایه دهند. که این اتفاق هم گاه مشکلاتی را به وجود می‌آورد.

■ سرمایه‌گذاری در نشر به مثابه اقتصاد فرهنگ چه تفاوتی با سرمایه‌گذاری در سایر بخش‌ها دارد؟ با توجه به تیراژ بسیاریابین کتاب و دوره معمولاً طولانی فروش و بازگشت سرمایه، آیا ناشر ما از لحاظ تجاری و اقتصادی با موفقیت‌رویه‌رور است؟

آنکه سرمایه هفتگی داشته باشد یا با رابطه و باند بازی خود را سریا نگه دارد. با توجه به قیمت چاپ یک کتاب و مدت زمان فروش و بازگشت آن و در این میان، هزینه سنگین انبار کتاب، کار بسیار مشکل شده است. ■ اگر نویسنده، ناشر و مخاطب را سه وجه اصلی مربوط به حوزه کتاب قلمداد کنیم، در این بین با وجه دیگری با نام دولت انتشاراتی بودم که در سال ۷۹ این امر تحقق یافت. نشر آشیان نخست چند کتاب در حوزه فنی منتشر کرد که رقابت در این حوزه سخت بود. اما اولین کتاب ما در حوزه علوم انسانی کتاب «مورکراسی» آنتونی بلاستر با ترجمه حسن مرتضوی بود.

متأسفانه دست ما از رادیو و تلویزیون، رسانه‌ها و روزنامه‌های دولتی کوتاه است و تنها چند روزنامه و نشریه هستند که می‌توانند کتاب‌های ناشران را معرفی می‌کنند

«رنج ایوب» پس از ۱۷سال منتشر شد

حالت ویژه‌ای در عهد عتیق دارد. آغاز آن مثل کتاب‌های تاریخی است اما اهمیت و جایگاهی که «شعر» در این کتاب دارد، مانع از آن می‌شود که این تصور به وجود آید. کتاب ایوب چون دادنامه ژاندارک در محضر دادگاه روان در نورمادی و قضات قسی‌القلب آن بود است. می‌توان گفت کتاب ایوب یک درام است. البته از این گفته نباید این نتیجه گرفته شود که شخصیت‌های کتاب ایوب همه خیالی هستند اما به خوبی مشخص است که نویسنده یک شخصیت تاریخی را در شعر خود پرورانده است. نویسنده سرگذشت دردناک ایوب، گمنام است. و در هیچ جای عهد عتیق یا در جایی دیگر، برگه‌ای به دست نیامده است تا بتوان نام و زمان زیست نویسنده را به دست داد. ژان استنیمن حدس می‌زند که نویسنده، فردی پهلوی و بسیار تحصیلکرده و اهل سیاحت بوده است. این کتاب با یادداشتی ۱۲

سوی آنها بسیار ناچیز است. مسأله اینجاست که مانیاب‌منداحداث کتابخانه‌ایم تا دولت کتاب‌های جدید را از ناشران خریداری کرده و در کتابخانه‌ها عرضه کند. کاری که صورت نمی‌پذیرد و به نظر من دولت باید یک‌سوم از تیراژ چاپ اول کتاب را خریداری کند. حتی در همین کتابخانه‌های اندکی هم که موجود است ما با کمبود شدید کتاب روبه‌رو هستیم. در صورتی که این امر صورت پذیرد، پول اولیه با سرعت بر می‌گردد و یکی از آن سه وجهی که شما گفتید، یعنی نویسنده هم زودتر پول خود را دریافت می‌کند و این میان ناشر و نویسنده پیش نمی‌آید. باید توجه کرد که فقط برخی نویسندگان و مترجمان پول خوبی دریافت می‌کنند اما اکثریت آنها با مشکلات مالی روبه‌رو هستند.

■ به جز مسأله‌ای که ذکر کردید ما در حوزه نشر با چه مشکلات بزرگ دیگری روبه‌رو هستیم؟

ممیزی و مسایلی که در روند اخذ مجوز از ارشاد به وجود آمده است اعتماد مردم را به کتاب‌هایی که منتشر می‌شوند کاهش داده است. چراکه حرف‌های زیادی در مورد ممیزی کتاب زده می‌شود و این تأثیر منفی بر مخاطب می‌گذارد. حتی وقتی که ما کتابی را بدون ممیزی منتشر می‌کنیم، مخاطبان می‌رسند چقدر از این کتاب حذف شده است؟ این تجربه‌ای است که برای خود من در نمایگاه اتفاق افتاده است. وقتی در پاسخ افراد گفتم چیزی از کتاب حذف نشده است، می‌گفتند مگر می‌شود؟ متأسفانه هیچ روند مشخصی هم برای حک و اصلاح کتاب‌ها وجود ندارد و ما با چندگانگی و برخورد‌های دلخواهی روبه‌رویم. وقتی یک کتاب را غیرقابل چاپ اعلام می‌کنند، این ناشر و نویسنده است که زان می‌بیند. به جز مسایلی که به ممیزی و ارشاد مربوط است، مسایل اقتصادی نشر مشکل بزرگی است. ما با کمبود کتاب‌فروشی مواجهیم و بسیاری کتاب‌ها به جای قفسه‌های کتاب‌فروشی در انبار‌ها می‌ماند. برای رفع این مشکل می‌توان به کسانی که متقاضی ایجاد کتابفروشی هستند وام پرداخت کرد. وام‌های کم به‌راهی که در گذشته صحبت‌هایی برای

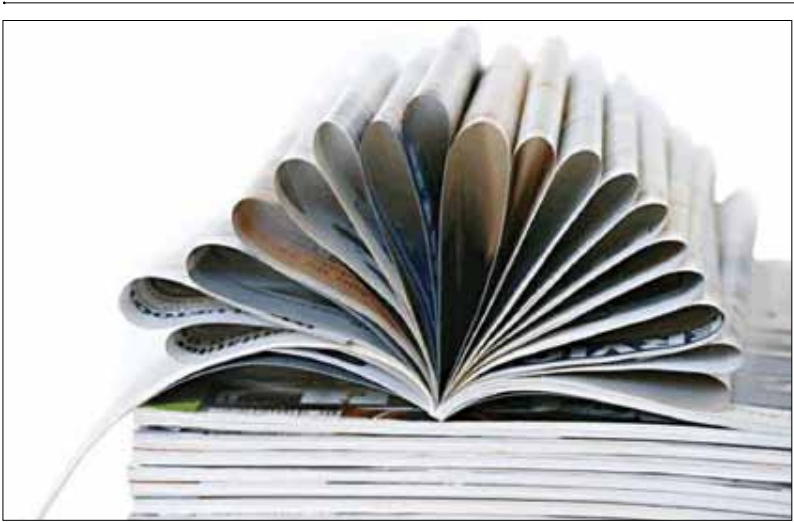
صفحه‌ای از نویسنده درباره موضوع و سبک کتاب آغاز می‌شود.» رنج ایوب «مشکل از هفت‌فصل است. «مسأله رنج در دوره نویسنده کتاب ایوب». «تصور جهان در دوره نویسنده کتاب ایوب»، «سرگذشت دردناک، «شاعر و بازیگرانش»، «ایوب به خواندن شهادت می‌دهد» و «ایوب شاهدهی بر رنج بشری».

کتب زیادی در گستره‌های مختلف ادبیات، ادیان، روانکاوی و روان‌شناسی و حتی فلسفه به تجزیه و تحلیل مباحث فوق پرداخته‌اند. در این میان، دو کتاب

مطابق روش باب اول، این بخش در ۱۹ فصل مهیا شده که از فصل ۱۷ تا پایان به شعر و نویسندگان، مورخان و علما و حکمای این دوران طولانی اشاراتی راهگشا و مفید شده است.

جلد پایانی کتاب تاریخ‌ دوران‌های صفویه تا قاجاریه را پوشش می‌دهد. این دوران که آستانه تغییرات گسترده اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در دنیااست، شرح روابط صفویان با کشورهای اروپایی و تأثیرات آنها را بر روند سیاست جاری در ایران به شکلی نسبتاً جامع در خود دارد. در فصل پایانی با بیستم باب اول این جلد نیز گذرا به علوم و ادبیات دوران صفویه تا قاجاریه پرداخته شده است. باب دو کتاب نیز از قاجاریه تا روزگار مولف (دهه ۴۰ شمسی) را در بر دارد. این بخش بیشتر در احوال دوران قاجار فراهم آمده و آنچه مولف درباره دوران پهلوی گفته مختصر و تا حدی پدیدآمیز است که بیشتر به خاطر نگارش آن در دوران استبداد شاهی بوده است. در پایان کتاب نمایه‌هایی برای اشخاص، جاه‌ا، کتاب‌ها، قبایل و اقوام و لغات و اصطلاحات فراهم آمد که برای پژوهشگران نیز می‌تواند مفید باشد.

چاپ کتاب‌هایی نظیر تاریخ سرزمین ایران در شرایط کنونی برای جامعه جوان ایران یک ضرورت است، تا در عصر محدودیت زمان و تنگی وقت و شتاب بتوان در یک کتاب فشرده حدود ۲۵ قرن تاریخ ایران را سهل و نسبتاً کامل در اختیار گرفت و تمام اطلاعات ضروری را درباره سرزمینی که در آن زندگی می‌کنیم به خوبی دریافت. کتاب با حرفوی مناسب بااراستگی و پیراستگی و تا جایی که تورق کرده‌ام، بدون اغلاط چاپی با فصل‌بندی و تدوین و تبویب مناسب عرضه شده و حتی قیمت آن نیز با مقایسه کتاب‌های مشابه ارزان به نظر می‌آید. سعی ناشر انتشارات نگاه که همواره آثاری یگانه به علاقه‌مندان حوزه‌های مختلف کتاب عرضه می‌کند، مشکور باد.

اعطای آنها بود اما متأسفانه در روندی نابرابر فقط به پولدارها تعلق گرفت. علاوه بر این همان طور که اشاره کردم ما با کمبود کتابخانه هم مواجه هستیم. درحالی که در محله باید یک کتابخانه احداث کرد.

■ پرداخت یارانه برای کاغذ چطور؟

یارانه سالل قبل بر داشته شد. نظر شما درباره پرداخت یارانه کاغذ چیست؟

من موافق پرداخت یارانه کاغذ نیستم، چرا که همه ما

می‌دیدیم که در این میان، عده‌ای با رابطه و چیزهایی از این

دست به کارهای دیگری می‌پرداختند و این یارانه را در کارهای

ساختمانی یا کارهای دیگر به کار می‌بردند و از این راه سرمایه‌دار

هم شدند. از این رو من با عدم پرداخت یارانه موافقم به دلایلی

که گفتم، به شرط آنکه یک‌سوم تیراژ کتاب برای کتابخانه‌ها و

جاهای دیگر از ناشر خریداری شود. به جز این نکته، در صورت

ارزان بودن کاغذ ما با نوعی کتاب‌سازی روبه‌رو می‌شویم. یعنی

به علت ارزان بودن کاغذ، کتاب‌های زیادی تولید می‌شود بی‌آنکه

مخاطبی برای آنها وجود داشته باشد.

■ نحوه اطلاع‌رسانی و تبلیغ در حوزه نشر کتاب را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

متأسفانه دست ما از رادیو و تلویزیون، رسانه‌ها و روزنامه‌های

دولتی کوتاه است و تنها چند روزنامه و نشر به هستند که می‌توانند

کتاب‌های ناشران را معرفی می‌کنند. به نظر من همین اندک

روزنامه‌ها اگر در حوزه اطلاع‌رسانی کتاب به گونه درستی پیش

روند، خود آنها نیز از آن منتفع می‌شوند و مخاطبان بیشتری

جذب می‌کنند و تأثیر بیشتری هم می‌توانند بر جامعه بگذارند.

شاید جالب باشد بگویم خود من یکی از کتاب‌هایی را که منتشر

کردم در سئونی از شرق دیده بودم که به معرفی آن پرداخته

بود. اما متأسفانه در این بین، برخی دوستان در روزنامه‌ها فقط با

برخی ناشرهایی که همه می‌دانند، کاری می‌کنند. تبلیغات در کشور

ما به هیچ‌وجه کافی نیست درحالی که مثلاً در فرانسه به طرز

وحشتناکی کاتال‌های تلویزیونی و نشریات به این امر می‌پردازند.

پیشنهاد

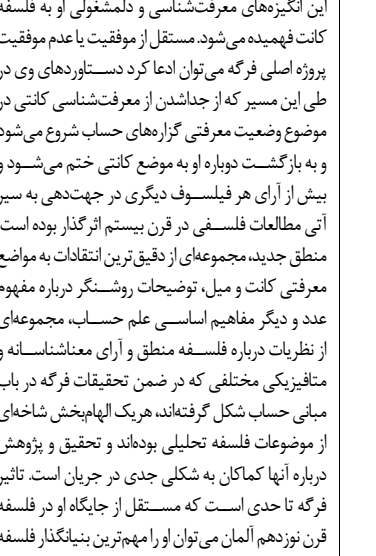
نیم‌نگاهی به کتاب «فلسفه فرگه» اثر جوزف سالرنو

پایه‌های منطق نو

سوگند علیخواه

■ کانت بر این باور بود که ارسطو حقایق نهایی درباره منطق را کشف کرده و تمامی قواعد فکر در قواعد منطق ارسطویی بیان شده است. اما گوتلوب فرگه (۱۸۲۵-۱۸۹۸)، ریاضیدان، منطق‌دان و فیلسوف آلمانی ۱۳۰ سال پیش در سال ۱۸۷۹ با انتشار جزوه کوچکی به نام «مفهوم نگاشت» منطق جدید را پایه‌گذاری کرد و به این ترتیب به حاکمیت بیش از دو هزار ساله منطق ارسطویی پایان داد. فرگه نه‌تنها به این اعتبار بینلنگار منطق جدید بلکه به دلیل کارهایی که در فلسفه ریاضی، فلسفه منطق و فلسفه زبان انجام داده است در کنار راسل، مور و ویتگنشتاین یکی از پایه‌گذاران سنت فلسفه تحلیلی در جهان انگلیسی زبان قرن بیستم به شمار می‌رود. تأثیر بی‌واسطه فرگه بر راسل و ویتگنشتاین کارناوبارند است اگرچه آثار او خیلی دیر مورد توجه گسترده فیلسوفان تحلیلی قرار گرفت اما هنوز هم به طور جدی و روزافزون در حوزه‌های مختلف مورد بررسی و موضوع پژوهش‌های تازه هست. از سویی، فرگه یک فیلسوف توانائی قرن نوزدهمی است که اهمیت او در تلاش‌هایش برای بازسازی معرفت‌شناسی کانتی براساس فقه‌های منطق جدید است که خود آن را «مفهوم نگاشت» طرح‌ریزی کرد. حتی دو اثر عمده فرگه یعنی مبانی حساب (۱۸۸۴) و اصول حساب (۱۹۰۳ و ۱۸۹۲) نیز در لوای این انگیزه‌های معرفت‌شناسی و دلمشغولی او به فلسفه کانت فیهمیده می‌شود. مستقل از موفقیت یا عدم موفقیت پروژه اصلی فرگه می‌توان ادعا کرد دستاوردهای وی در طی این مسیر که از جادشش از معرفت‌شناسی کانتی در موضوع وضعیت معرفتی گزاره‌های حساب شروع می‌شود و به بازگشت دوباره او به موضع کانتی ختم می‌شود و بیش از آرای هر فیلسوف دیگری در جهت‌دهی به سیر آتی مطالعات فلسفی در قرن بیستم اثرگذار بوده است. منطق جدید، مجموعه‌ای از دقیق‌ترین انتقادات به مواضع معرفتی کانت و میل، توضیحات روزنگر درباره مفهوم عدد و دیگر مفاهیم اساسی علم حساب، مجموعه‌ای از نظرات درباره فلسفه منطق و آرای معناشناسانه و متافیزیکی مختلفی که در ضمن تحقیقات فرگه در باب مبانی حساب شکل گرفته‌اند، هریک الهام‌بخش شاخه‌ای از موضوعات فلسفه تحلیلی بوده‌اند و تحقیق و پژوهش درباره آنها امکان به شکلی جدی در جریان است تأثیر فرگه تا حدی است که مستقل از جایگاه او در فلسفه قرن نوزدهم آلمان می‌توان او را مهم‌ترین بینلنگدار فلسفه

تحلیلی قرن بیستم در جهان انگلیسی‌زبان دانست. این منطق‌دان آلمانی با طرح نظریه «چرخش زبانی» موجب شد تا پرشش شناسایی در فلسفه کلاسیک، یعنی نسبت میان تفکر و اشیا به مسأله رابطه زبان و دلالت و معنا تبدیل شود او از نظر تاریخی نخستین فیلسوفی بود که تفسیر مغفولی از جامعیت اندیشه و ساختار درونی آن رایبه داد و نیز نظریه او مبتنی بر توازی اندیشه و زبان بود (برای فراجنگ آوردن اندیشه‌ها بدین جملات را بفهمیم) اما اخیراً کتابی درباره فرگه به فارسی منتشر شده است که می‌تواند فهم مخاطب ایرانی درباره این فیلسوف و منطق‌دان آلمانی (که به تعبیر یکی از استادان، منطق جدید به قبل و بعد از فرگه تقسیم می‌شود) را کامل‌تر کند. این کتاب که اخیراً با عنوان «فلسفه فرگه» توسط علی بهرزوی به فارسی برگزیده شده، چنانچه در عنوانش ذکر شده تلاش می‌کند تا پردیریش گوتلوب فرگه را به مخاطب معرفی کند. در معرفی فرگه همین بس که جوزف سالرنو نویسنده کتاب از او این‌گونه یاد می‌کند «هیچ‌چیز با تعهد فرگه به حقیقت قابل مقایسه نیست.» این کتاب ۱۳۹ صفحه‌ای که با ترجمه روان علی بهرزوی به خوانندگان عرضه شده، مختصر بخش دارد که در بخش اول آن زندگی‌نامه‌ای مختصر از گوتلوب فرگه آمده. بخش دوم کتاب با عنوان «دلالت و ارجاع» به مباحث معناشناختی و راجحی که فرگه برای آن رایبه داده پرداخته و زیر عنوان «نمایز دلالت - ارجاع» بحث خاتمه داده می‌شود. در فصل سوم که با عنوان عینیت مشخص می‌شود، تحت سه عنوان اصلی به «ذهنی بودن ایده‌ها»، «عینی‌بودن دلالت» و «عینی بودن ارجاع» پرداخته شده است. بخش چهارم هم به بحث اندیشه‌ها از منظر فرگه پرداخته است. «دلالت جمله»، «قابلیت اطلاق صدق به اندیشه»، «ساختار تالیفی اندیشه»، «ناج - شناسه» و «عینی‌بودن اندیشه‌ها» عناوین اصلی است که در این فصل به آنها اشاره شده و مورد بحث قرار گرفته است. مبحث دیگری که در اندیشه فرگه بدان پرداخته شده «صدق» است که در فصل پنج کتاب مورد واکاوی و بررسی قرار گرفته که تحت عناوینی سوالی: «یا صدق مبین نسبیت است؟»، «یا صدق تعریف‌پذیر است؟»، «یا صدق یک ویژگی است» و در آخر «یا صدق شی است؟» به بحث گذاشته می‌شوند. فصل شش کتاب هم تحت یک عنوان اصلی که مترجم اصطلاح «جملات اشتدانی» را بر آن گذاشته به بررسی سباق‌های می‌پردازد. موضوع فصل هشت که آخرین بخش از این کتاب است «منطق» است که در این بخش به موضوعاتی چون «صل متن»، «قوانین صدق»، و در نهایت به «ضدروان‌شناسی گرابی» پرداخته شده است.